

ANALIZA LUNII

Nr. 20 | DECEMBRIE 2025

**CENTRUL PENTRU STUDIUL DEZVOLTĂRII
INTERNAȚIONALE ȘI MIGRAȚIEI**

CENTRE FOR THE STUDY OF INTERNATIONAL DEVELOPMENT AND MIGRATION

Creștere economică, mediu și realități incomode

–O recenzie a raportului “Reboot Development” al Băncii Mondiale –

Georgiana BOUNEGRU

Ce își propune Reboot Development?

Reboot Development: The Economics of a Livable Planet este un raport publicat în septembrie 2025 de către Grupul Băncii Mondiale, axat în principal pe modul în care resursele planetei pot susține continuu activitățile umane și creșterea economică. Raportul marchează o evoluție notabilă în discursul public al Băncii Mondiale privind problemele de mediu, prezentându-se ca o reevaluare cuprinzătoare a relației dintre dezvoltarea economică și sistemele ecologice de care aceasta depinde. În contrast cu vechea ortodoxie în dezvoltare, care trata degradarea mediului ca pe o externalitate regretabilă, dar gestionabilă, raportul susține că sănătatea capitalului natural (păduri, sisteme de apă, sol, biodiversitate și atmosferă) este fundamentală pentru stabilitatea macroeconomică și prosperitate. Astfel, acesta prezintă un argument empiric solid, conform căruia colapsul ecologic nu mai este doar un motiv de îngrijorare, ci o amenințare economică directă, care subminează deja perspectivele de creștere, securitatea alimentară, sănătatea publică și reducerea sărăciei. Această schimbare reprezintă un progres discursiv important.

Prezenta recenzie sintetizează structura și argumentele centrale ale raportului, înainte de a evalua principalele sale limitări: dependența de o logică universalistă axată pe creștere, publicul-țintă ambiguu și modul în care tratează economia politică a degradării mediului. Ulterior, analizează modul în care raportul abordează mineralele pentru tranziția energetică, contrastând presupunerile sale cu realitățile din Republica Democrată Congo și ilustrând, astfel, un exemplu al motivului pentru care aceste limitări conceptuale au implicații concrete. Prin această analiză,

recenzia arată că, deși Reboot Development oferă o viziune optimistă a creșterii economice durabile, în cele din urmă se luptă să țină cont de constrângerile structurale, politice și materiale care modelează traiectoriile de dezvoltare în contexte fragile și dependente de resurse.

Punctele tari ale analizei

Cea mai mare contribuție a raportului constă în profunzimea empirică și integrarea datelor ecologice în analiza economică. Bazându-se pe cadrul limitelor planetare și pe cercetări sectoriale privind degradarea terenurilor, stresul hidric, poluarea cu azot și calitatea aerului, raportul arată că aproape întreaga populație globală este deja expusă riscurilor ecologice majore. Aceste riscuri nu sunt scenarii abstracte din viitor, ci presiuni imediate care reduc randamentele agricole, perturbă tiparele de precipitații, afectează productivitatea muncii și erodează reziliența unor întregi regiuni. Un aport important este modul în care raportul tratează ecosistemele ca active economice: pădurile ca regulatori ai umidității atmosferice și ai precipitațiilor, biodiversitatea ca stabilizator al productivității agricole și aerul curat ca precondiție pentru performanța cognitivă și economică. Abordarea metodologică de a trata ecosistemele ca active economice productive reprezintă un pas important în integrarea științei mediului în gândirea dezvoltării dominante.

La fel de valoroasă este și accentuarea gândirii sistemice și a coordonării multisectoriale. Raportul evidențiază modul în care degradarea mediului generează efecte în lanț între sectoare: defrișările afectează energia, agricultura, sistemele urbane de apă și sănătatea; scurgerile de azot alterează pescuitul, solul și economiile costiere. Aducând în prim-plan interconectarea sistemelor ecologice și economice, raportul contribuie la demontarea ideii depășite conform căreia protecția mediului și dezvoltarea se află în opoziție. În schimb, restaurarea mediului este prezentată ca o investiție în prosperitatea pe

termen lung, o poziție ce reprezintă un progres față de abordările anterioare ale Băncii Mondiale.

Structura raportului:

Integrarea ecologiei în economie

Prima parte, „Miza economică”, reprezintă nucleul analitic al raportului. Aceasta include capitole dedicate pădurilor și „apei verzi”, biodiversității, fluxurilor de azot și poluării aerului. Autorii susțin că defrișările nu sunt doar un risc climatic, ci și unul economic imediat, deoarece pădurile naturale reglează sistemele de precipitații esențiale pentru productivitatea agricolă. Pornind de la noile modele hidrologice, raportul arată că pierderea pădurilor reduce precipitațiile în aval și produce efecte negative asupra PIB-ului în regiunile dependente de agricultura pluvială. În mod similar, capitolul despre biodiversitate prezintă diversitatea ecosistemelor ca factor stabilizator pentru mijloacele de trai rurale, demonstrând empiric că pierderea biodiversității crește volatilitatea veniturilor agricultorilor mici. Capitolul dedicat azotului prezintă o analiză detaliată a utilizării excesive a fertilizanților, legând excesul de azot reactiv de degradarea solului, zonele moarte marine și scăderea randamentelor, menționând totodată că aplicarea insuficientă a azotului rămâne o problemă în părți din Africa Subsahariană. Capitolul privind poluarea aerului continuă această logică, arătând că aerul poluat reduce productivitatea muncii și performanțele cognitive în marile centre urbane, cu costuri economice măsurabile.

Orașe, comerț și amprenta ecologică

A doua parte a raportului, „Orașe și comerț”, face trecerea de la sistemele biofizice la structurile socioeconomice. Primul capitol, axat pe orașe, argumentează că modelele de urbanizare vor determina traiectoria sănătății mediului, susținând că „orașele locuibile”, cu utilizare eficientă a terenului, transport public și planificare integrată, reduc atât poluarea, cât și ineficiențele economice. Autorii afirmă că orașele vor găzdui

aproape două treimi din umanitate până în 2050, astfel încât structura și guvernanta lor vor determina profund dacă dezvoltarea economică este compatibilă cu reziliența ecologică. Urbanizarea nu reprezintă neapărat o problemă pentru mediu, ci poate fi o oportunitate economică, deoarece orașele concentrează activitatea economică, creează locuri de muncă și reduc amprenta de mediu prin aglomerare și sisteme de transport eficiente. Totuși, acest lucru este posibil doar dacă creșterea este bine gestionată. Expansiunea urbană haotică alimentează congestionarea, poluarea aerului, inegalitatea și pierderea pădurilor, a cursurilor de apă și a ecosistemelor. Al doilea capitol se concentrează pe comerț și evaluează modul în care lanțurile globale de aprovizionare contribuie la externalități de mediu, subliniind nevoia de standarde, sisteme de raportare și monitorizare ecologică transfrontalieră. Lanțurile de aprovizionare moderne includ emisii, consum de apă și degradare a terenurilor în bunurile tranzacționate, ceea ce înseamnă că daunele de mediu sunt adesea exportate din țările consumatoare în cele producătoare. Deși raportul recunoaște presiunile crescute asupra resurselor naturale din cauza comerțului, acesta pledează pentru reformă comercială, nu pentru reducerea volumelor comerciale.

Setul de soluții propus

Ultima parte a raportului, „Politici, locuri de muncă și soluții pentru o planetă locuibilă”, prezintă o serie de instrumente pe care Banca Mondială le consideră esențiale pentru abordarea crizei de mediu. Acestea includ monitorizarea de înaltă rezoluție a sistemelor de apă și teren, mecanisme de coordonare interministerială, actualizări ale cadrului de reglementare și stimulente de piață pentru reducerea poluării. Această secțiune avertizează că politicile de mediu eșuează adesea deoarece sunt implementate fără înțelegerea interacțiunilor complexe dintre sectoare. Exemple istorice, precum introducerea plantei kudzu în Statele Unite (utilizată pentru restaurarea terenurilor, dar devenită specie invazivă), arată cum diverse intervenții pot genera probleme noi. Prin

urmare, este necesară o abordare sistemică ce anticipează buclele de feedback, efectele distribuționale și dinamica ecosistemelor înainte de adoptarea reformelor. Raportul subliniază, de asemenea, rolul investițiilor publice în sprijinirea tehnologiilor ecologice emergente, deoarece inovațiile promițătoare eșuează adesea din punct de vedere comercial, în lipsa sprijinului timpuriu. Capitolul dedicat locurilor de muncă susține că degradarea mediului afectează direct ocuparea forței de muncă și productivitatea, în timp ce restaurarea mediului și tranziția verde creează noi oportunități profesionale. Locurile de muncă verzi sunt definite în sens larg, nu doar energie regenerabilă, ci și construcții, restaurare de terenuri, transport durabil și servicii digitale care susțin adaptarea și atenuarea schimbărilor climatice. Se argumentează că guvernele pot stimula crearea de locuri de muncă prin politici adecvate, formare profesională și programe de dezvoltare a competențelor, oferind totodată plase de siguranță socială și oportunități de recalificare.

Secțiunile „Spotlight”, presărate de-a lungul raportului, oferă studii de caz și analize tematice aprofundate. Printre acestea, secțiunea dedicată mineralelor pentru tranziția energetică este deosebit de proeminentă, argumentând că mineralele precum cobaltul, nichelul și litiul sunt indispensabile pentru decarbonizarea globală, recunoscând în același timp, deși pe scurt, provocările de guvernare și daunele de mediu asociate extracției lor. Aceste minerale prezintă atât oportunități, cât și riscuri: ele sunt esențiale pentru baterii, vehicule electrice și sisteme de energie regenerabilă, însă extracția are loc adesea în regiuni ecologic fragile sau cu guvernare slabă, generând daune de mediu, conflicte sau exploatare. Raportul subliniază că gestionarea durabilă a acestor minerale va necesita cadre de reglementare solide, lanțuri de aprovizionare transparente și distribuirea echitabilă a beneficiilor către comunitățile locale.

Împreună, aceste elemente consolidează teza centrală a raportului: degradarea mediului afectează deja dezvoltarea economică și, prin urmare, politicile de mediu trebuie integrate în planificarea

economică națională. Autorii prezintă acest argument nu ca pe o schimbare ideologică, ci ca pe o necesitate empirică, susținută de modele, studii de caz și seturi extinse de date. Această narațiune cuprinzătoare, ancorată în realitățile biofizice cuantificabile, reprezintă un progres semnificativ în modul în care Banca Mondială abordează problemele de mediu.

Limitele cadrului analitic

În ciuda acestor contribuții, raportul prezintă limite analitice și normative semnificative, care atenuează potențialul transformator al raportului. Prima face referire la universalismul persistent și dependența de creștere economică încorporate în cadrul conceptual. Reboot Development susține posibilitatea „decuplării” creșterii economice de degradarea mediului, prin intermediul unei guvernante mai bune, a informațiilor îmbunătățite și a tehnologiilor mai inteligente, dar această afirmație este nefundamentată empiric. Cercetările din economia ecologică arată în mod repetat că decuplarea absolută, la scara, viteza și profunzimea necesare pentru a rămâne în limitele planetare, nu a avut loc și este improbabilă în cadrul structurilor economice existente (Kallis et al., 2025, pp. 64–68). Chiar dacă distingem între decuplarea absolută și cea relativă, avertismentele persistă că strategiile „creșterii verzi” se bazează pe presupunerea că decuplarea profundă și rapidă se va materializa, în ciuda faptului că există puține dovezi empirice în acest sens (Cerkini et al., 2025, pp. 7–8). Îmbunătățirile de eficiență conduc adesea la efecte de recul, iar multe tehnologii verzi necesită noi forme de extracție a resurselor, în special a mineralelor pentru tranziție (Karakaya et al., 2023, pp. 22–25). Optimismul raportului se bazează, prin urmare, pe fundamente contestate, iar insistența sa asupra menținerii creșterii drept indicator central al dezvoltării reflectă continuitatea profundă cu angajamentele istorice ale Băncii.

Un raport global cu recomandări selective

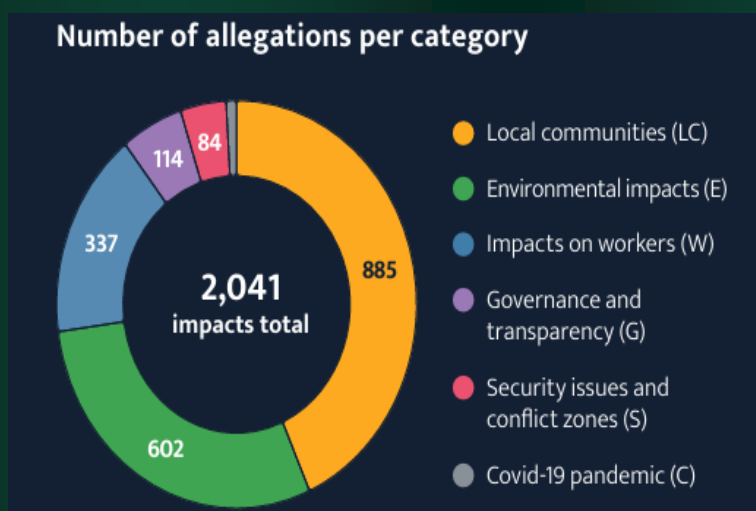
O altă limitare decurge din publicul-țintă ambiguu al raportului. Deși este formulat ca o strategie globală, recomandările sale de politici sunt evident îndreptate către state cu venituri medii și mari, capabile să implementeze monitorizarea digitală a mediului, integrarea intersectorială a politicilor, strategii industriale verzi și planificare de infrastructură la scară largă. Statele cu venituri mici și cele afectate de conflicte apar în raport în principal ca victime ale șocurilor climatice, evidențiate pentru vulnerabilitatea lor, constrângerile fiscale și nevoia de sprijin extern. Când sunt discutate în contextul tranziției verzi, aceste state sunt prezentate în primul rând ca furnizori de resurse, poziționate în lanțurile globale de valoare drept situri de extracție pentru mineralele de tranziție. Lipsește în mare parte o discuție substanțială despre modul în care aceste state ar putea revendica un control strategic asupra regimurilor de extracție, negocia termeni echitabili cu companiile multinaționale, construi mecanisme de guvernanță regională sau chiar influența tranziția verde. Această asimetrie generează o ruptură între caracterul universal al diagnosticului problemei și aplicabilitatea limitată a soluțiilor propuse, ridicând întrebări critice despre publicul real al raportului și despre realitățile de dezvoltare economică ignorate.

Dincolo de explicațiile tehnocrate

Poate cea mai semnificativă limitare apare în modul în care raportul tratează economia politică a degradării mediului. Reboot Development atribuie colapsul ecologic deficiențelor informaționale, instituțiilor slabe, stimulentele nealiniate sau monitorizării insuficiente. Deși aceste explicații nu sunt greșite, ele reprezintă doar suprafața unor dinamici structurale mai profunde pe care raportul nu le abordează. Lanțurile globale de aprovizionare, logica extractivismului, tiparele istorice de apropiere colonială și puterea de piață a corporațiilor multinaționale joacă roluri fundamentale în defrișări, degradarea terenurilor, poluare și supraexploatarea mineralelor (Arora & Stirling,

2023, pp. 10–12; Chagnon et al., 2022, pp. 762–765; Dorninger et al., 2021, pp. 5–10; Hickel & Kallis, 2020, p. 15). Reducând daunele de mediu la o problemă tehnocratică de coordonare, raportul evită problema centrală a puterii: cine beneficiază de pe urma distrugerii mediului, cine suportă costurile și cine are capacitatea sau interesul de a produce schimbări semnificative. Această încadrare depolitizată reflectă o trăsătură persistentă a producției de cunoaștere a Băncii Mondiale, în care inegalitatea structurală este recunoscută doar indirect sau tradusă în termeni manageriali (Kramarz & Momani, 2013, pp. 242–246).

Aceste limitări devin deosebit de vizibile în discuția despre mineralele pentru tranziție. Deși raportul recunoaște riscurile de mediu și guvernancă asociate cu extinderea exploataării cobaltului, nichelului, litiului și altor minerale critice, în cele din urmă prezintă aceste resurse drept necesare pentru tranziția energetică globală și drept potențiale oportunități de dezvoltare dacă sunt gestionate responsabil. În acest sens, analiza este remarcabil de incompletă. Ea ignoră dovezile ample privind abuzurile asupra drepturilor omului, munca copiilor, violența bazată pe gen, strămutarea populației și dinamica conflictelor asociate extracției de minerale în țări precum Republica Democrată Congo (Testimony of Ida Sawyer, 2022).

Sursă: “Transition Minerals Tracker: 2024 Analysis” – Centrul de Resurse pentru Afaceri și Drepturile Omului – O analiză detaliată a impactului extracției mineralelor. (HRRC, 2024, p.13)

RDC și realitățile incomode ale tranziției verzi

Dovezile de teren din Republica Democrată Congo (RDC), una dintre cele mai mari surse de cobalt și cupru din lume, oferă o imagine mult mai îngrijorătoare. Studiile recente realizate de organizații ale societății civile contestă direct narațiunea optimistă a Băncii. În raportul "Beneath the Green", RAID și AFREWATCH documentează modul în care boom-ul cobaltului a produs „impacturi umane și de mediu devastatoare” asupra comunităților locale (RAID, 2024, p. 1). Contrar afirmațiilor conform cărora cobaltul din RDC este curat sau sustenabil, localnicii raportează poluare cronică și probleme de sănătate cu o dimensiune de gen semnificativă (Ibidem). Peste jumătate (56%) dintre femeile intervievate raportează probleme ginecologice și de sănătate reproductivă, iar 72% raportează boli cronice de piele după contactul cu apă contaminată (Ibidem).

Raportul se bazează pe mărturiile comunităților locale, care evidențiază ruptura dintre modelul global al Băncii și realitatea de pe teren. Cercetările RAID au inclus 144 de interviuri realizate în 25 de sate din apropierea a cinci mari mine din Kolwezi, dezvăluind dovezi copleșitoare ale contaminării apei și solului. Aproape toți respondenții (99%) care cresc pește au declarat că producția a scăzut semnificativ din cauza apei poluate (Idem, p. 47). Urmează dificultăți economice severe: aproximativ 59% dintre familii au fost nevoite să reducă consumul alimentar la o singură masă pe zi, iar 75% nu își mai pot permite îngrijire medicală (Idem, p. 2). Pe scurt, acolo unde Banca Mondială vede în minerit o oportunitate pentru locuri de muncă și creștere economică, comunitățile afectate din RDC trăiesc într-o „zonă de sacrificiu”, cum spun experții ONU, unde daunele de mediu și de sănătate se acumulează sub activitate industrială intensă (Idem, p. 15).

Companiile miniere au instalat puțuri pentru apă potabilă, dar RAID a constatat că acestea nu îndeplinesc standardele de bază. Nicio companie nu respecta reglementările RDC sau chiar minimul recomandat de Organizația Mondială a Sănătății de 20 de litri per persoană pe zi (Idem,

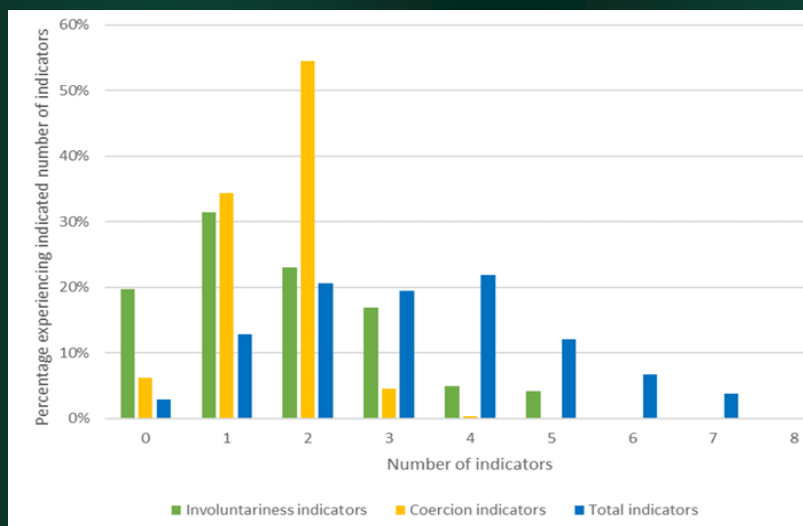
pp. 55–60). Astfel, locuitorii continuă să nu aibă acces la apă sigură, în ciuda profiturilor considerabile generate de mine.

Aceste constatări subliniază că poluarea toxică provocată de mineritul industrial al cobaltului este o realitate pentru comunitățile din RDC, contrazicând direct ideea conform căreia transparența lanțului de aprovizionare sau retorica companiilor asigură o tranziție energetică cu adevărat „curată”. Raportul Băncii Mondiale susține că datele și responsabilitatea pot reduce riscurile miniere, dar, în practică, sistemul de reglementare din RDC este complet nefuncțional. RAID notează că țara are legi de mediu cuprinzătoare pe hârtie, însă agențiile guvernamentale sunt prea slab finanțate pentru a le aplica (Idem, pp. 67–71).

În paralel, raportul Amnesty International “Powering Change or Business as Usual?” evidențiază modul în care extinderea mineritului a dus la strămutarea comunităților. Acesta documentează zeci de cazuri din Kolwezi, unde sate întregi și terenuri agricole au fost evacuate pentru noi proiecte miniere, adesea fără compensație corectă sau relocare adecvată. Amnesty constată că evacuările forțate sunt acum o problemă sistemică, afectând majoritatea locuitorilor din zonele miniere (Amnesty International, 2023, p. 6). Comunitățile sunt prinse între proiectele miniere, fiind alungate de pe propriile terenuri fără căi reale de contestare. Acest lucru se întâmplă în ciuda legilor naționale menite să protejeze locuințele oamenilor: guvernul RDC nu a reușit să implementeze și să aplice legislația existentă (Idem, p. 48). În unele cazuri, autoritățile chiar au executat sau facilitat evacuările, în loc să le prevină. Amnesty avertizează că, deși cobaltul congolez este esențial pentru tranziția globală de la combustibili fosili, multe companii își extind operațiunile fără a ține cont de drepturile comunităților (Idem, pp. 90–91).

De asemenea, cercetările arată că, în RDC, copiii sunt mai predispuși să lucreze în minerit decât să meargă la școală, unii începând de la doar doisprezece ani, lucrând fără echipament de protecție și fiind expuși prafului toxic sau prăbușirii tunelurilor (Faber et al., 2020, pp. 32–44; Godelive et al., 2023, pp. 75–78; Malpede, 2025, pp. 22–23). Aceste

constatări nu sunt marginale în raport cu tranziția verde: cobaltul provenit din astfel de surse ajunge direct în producția globală de baterii. În mod similar, RAID arată că firmele industriale se bazează frecvent pe subcontractare și pe muncă informală, externalizând riscurile către muncitori neprotejați, facilitând astfel practici abuzive în timp ce își păstrează negarea plauzibilă (RAID, 2021, pp. 25–37). Omitând aceste dinamici ale forței de muncă, Banca Mondială prezintă o versiune cosmetizată a sectorului mineralelor pentru tranziție, care nu reflectă modul în care extracția are loc în realitate în contexte de cerere ridicată.

Sursă: „Forced Labor in Cobalt Mining in the Democratic Republic of Congo” – Departamentul de Muncă al Statelor Unite– Raport privind muncă forțată în minele de cobalt din RDC (U.S. Department of Labor, 2023, p. 25).

Costurile umane ale degradării mediului

Acest tip de analiză nu surprinde nici implicațiile etice și politice ale alimentării decarbonizării Occidentului prin intensificarea extracției în Sudul Global. Prezentând îmbunătățirea guvernantei și transparența drept soluții suficiente, raportul minimizează violența structurală integrată în lanțurile actuale de aprovizionare și subestimează măsura în care tranzițiile verzi riscă să reproducă aceleași tipare de dependență de resurse care au modelat dezvoltarea globală de-a lungul timpului (Amnesty International, 2023; Juliane, 2024).

În cele din urmă, raportul acordă o atenție insuficientă dimensiunilor sociale și de gen ale daunelor de mediu. Comunitățile care trăiesc în apropierea minelor, pădurilor sau zonelor agricole degradate, în

special femeile, copiii, persoanele strămutate și cei din regiunile afectate de conflicte, se confruntă cu degradarea mediului nu doar ca pierdere economică, ci și ca o serie de perturbări profunde ale vieții cotidiene, securității, sănătății și autonomiei corporale (Brück et al., 2024, pp. 1840–1842).

Aceste realități trăite nu sunt reprezentate în mod semnificativ în raport, care rămâne orientat spre tendințe macroeconomice și cadre politice naționale, mai degrabă decât spre efectele sociale detaliate ale schimbărilor ecologice. Raportul susține că daunele ecologice și sociale pot fi atenuate dacă legile sunt aplicate și guvernanta este consolidată. Cu toate acestea, existența fenomenelor precum munca copiilor sau subcontractarea abuzivă constituie tocmai dovada că soluțiile de guvernanta formală nu pot aborda singure stimulentele structurale din lanțurile globale de aprovizionare.

Între progres și continuitate

În concluzie, *The Economics of a Livable Planet* constituie un pas semnificativ în angajamentul Băncii Mondiale față de criza ecologică. Rigoarea sa empirică, abordarea sistemică și recunoașterea importanței economice a stabilității mediului reprezintă progrese importante. Totuși, raportul rămâne limitat de trăsături persistente ale arhitecturii intelectuale a Băncii: un angajament față de creșterea perpetuă, o înțelegere tehnocratică a guvernantei, o reticență în a confrunta asimetriile de putere la nivel global și o tendință de a depolitiza factorii structurali ai distrugerii mediului. A recunoaște aceste tensiuni nu înseamnă a diminua valoarea raportului, ci a evidenția distanța dintre acceptarea limitelor ecologice și transformarea modelului politico-economic care continuă să le submineze.

Referințe:

- Amnesty International,. (2023a). *Powering Change or Business as Usual?* (No. Index Number: AFR 62/7009/2023). Amnesty International. <https://www.amnesty.org/en/documents/AFR62/7009/2023/en/>
- Amnesty International,. (2023b, September 11). Forced evictions at industrial cobalt and copper mines in the DRC. *Amnesty International*. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/09/drc-cobalt-and-copper-mining-for-batteries-leading-to-human-rights-abuses/>
- Arora, S., & Stirling, A. (2023). Colonial modernity and sustainability transitions: A conceptualisation in six dimensions. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 48, 100733. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2023.100733>
- Brück, T., Hanmer, L. C., Klugman, J., & Arango, D. J. (2024). Gender Dimensions of Forced Displacement: A Brief Review and Introduction to the Special Issue. *The Journal of Development Studies*, 60(12), 1839–1851. <https://doi.org/10.1080/00220388.2024.2376145>
- Cerkini, B., Bajrami, R., & Bajraktari, K. (2025). Relative and Absolute Decoupling: Conceptual Confusions, Policy Consequences, and a Multi-Level Synthesis. *Economies*, 13(11), 336. <https://doi.org/10.3390/economies13110336>
- Chagnon, C. W., Durante, F., Gills, B. K., Hagolani-Albov, S. E., Hokkanen, S., Kangasluoma, S. M. J., Konttinen, H., Kröger, M., LaFleur, W., Ollinaho, O., & Vuola, M. P. S. (2022). From extractivism to global extractivism: The evolution of an organizing concept. *The Journal of Peasant Studies*, 49(4), 760–792. <https://doi.org/10.1080/03066150.2022.2069015>
- Dorninger, C., Hornborg, A., Abson, D. J., Von Wehrden, H., Schaffartzik, A., Giljum, S., Engler, J.-O., Feller, R. L., Hubacek, K., & Wieland, H. (2021). Global patterns of ecologically unequal exchange: Implications for sustainability in the 21st century. *Ecological Economics*, 179, 106824. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2020.106824>
- Faber, B., Krause, B., & Sánchez de la Sierra, R. (2020). *Delve / Artisanal Mining, Livelihoods, and Child Labor in the Cobalt....* Delve. <https://www.delvedatabase.org/resources/artisanal-mining-livelihoods-and-child-labor-in-the-cobalt-supply-chain-of-the-democratic-republic-of-congo>

- Godelive, K. B., Martin, D., & Nene, M. M. B. (2023). Small-scale mining and child labor in Kolwezi, Democratic Republic of Congo. *Journal of African Studies and Development*, 15(4), 69–83. <https://doi.org/10.5897/JASD2023.0679>
- Hickel, J., & Kallis, G. (2020). Is Green Growth Possible? *New Political Economy*, 25(4), 469–486. <https://doi.org/10.1080/13563467.2019.1598964>
- HRRC, . (2024). *Transition Minerals Tracker: 2024 Global Analysis*. Business & Human Rights Resource Centre. <https://www.business-humanrights.org/en/from-us/briefings/transition-minerals-tracker-2024-global-analysis/>
- Juliane, K. (2024, July 10). Mining for the Energy Transition Needs to Respect Human Rights. *Human Rights Watch*. <https://www.hrw.org/news/2024/07/10/mining-energy-transition-needs-respect-human-rights>
- Kallis, G., Hickel, J., O'Neill, D. W., Jackson, T., Victor, P. A., Raworth, K., Schor, J. B., Steinberger, J. K., & Ürge-Vorsatz, D. (2025). Post-growth: The science of wellbeing within planetary boundaries. *The Lancet Planetary Health*, 9(1), e62–e78. [https://doi.org/10.1016/S2542-5196\(24\)00310-3](https://doi.org/10.1016/S2542-5196(24)00310-3)
- Karakaya, E., Alatas, S., Erkara, E., Mert, B., Akdoğan, T., & Hiçyılmaz, B. (2023). *The Rebound Effect of Material and Energy Efficiency and Their Determinants: Insights from the Stochastic Frontier Analysis for the EU and its Major Trading Partners* (SSRN Scholarly Paper No. 4501943). Social Science Research Network. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4501943>
- Kramarz, T., & Momani, B. (2013). The World Bank as Knowledge Bank: Analyzing the Limits of a Legitimate Global Knowledge Actor. *Review of Policy Research*, 30(4), 409–431. <https://doi.org/10.1111/ropr.12028>
- Malpede, M. (2025). The Dark Side of Batteries: Cobalt Mining and Children's Education in Sub-Saharan Africa. *International Economic Review*, iere.70001. <https://doi.org/10.1111/iere.70001>
- RAID. (2021). The Road to Ruin? Electric vehicles and workers' rights abuses at DR Congo's industrial cobalt mines. *RAID-UK*. <https://raid-uk.org/post-library/the-road-to-ruin-electric-vehicles-and-workers-rights-abuses-at-dr-congos-industrial-cobalt-mines/>

- RAID. (2024). *Beneath the Green: A critical look at the cost of industrial cobalt mining in the DRC*. RAID. <https://raid-uk.org/post-library/report-beneath-the-green/>
- Testimony of Ida Sawyer. (2022, July 14). *Child Labor and Human Rights Violations in the Mining Industry of the Democratic Republic of Congo* / Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/news/2022/07/14/child-labor-and-human-rights-violations-mining-industry-democratic-republic-congo>
- U.S. Department of Labor. (2023). *Forced Labor in Cobalt Mining in the Democratic Republic of the Congo*. <https://www.dol.gov/sites/dolgov/files/ILAB/DRC-FL-Cobalt-Report-508.pdf>

Pentru republicarea sau redistribuirea conținutului publicat de Centrul pentru Studiul Dezvoltării Internaționale și Migrației, vă rugăm să ne contactați la adresa de e-mail: mdim@politice.ro.

WEBSITE: <https://dim.politice.ro/>

SOCIAL MEDIA:

Facebook: <https://www.facebook.com/mdim.snspe>

Instagram: <https://www.instagram.com/dim.snspe>

YouTube: http://www.youtube.com/@mdim_fsp